

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 20 fillér
Előfizetési ár: évenként 5 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

II. évfolyam

POZSONY, 1917. MÁJUS 1.

9. szám.

Hogyan fokozza a rokkant kisiparos jövedelmét?

Irta: dr. Dózi Sámuel.

A megélhetés a háború után is nehéz lesz. Az igények leszállítása, a takarékoság, a melyre a háború megtanította a népet, magával hozza, hogy elsősorban az ipari szükségletek körét szorítjuk meg, hogy a bevásárlásokban, a megrendelésekben vagyunk óvatosak. A pénz értéke még sokáig marad alacsony, az anyag drága — s így a megélhetéshez régebben átlagban elegendő pénzbeli, illetőleg jövedelmbeli javak értéke felényire, vásárló ereje pedig úgy szólván a minimálisra redukálódik.

Ez a helyzet könnyen veszedelmessé válhat a rokkant kisiparosok társadalmára. Föltétlenül szükségessé fog válni, hogy új jövedelemforrások nyitassanak meg, amelyek a rokkant iparos-család megélhetését, fennmaradását biztosítják.

Ilyen új jövedelemforrás számtalan kínálkozik, ha az illető rokkantban megvan az egyáltalában nem sok fáradságot, de mindenestre elég elevevényt, ötletet, rátermettséget igénylő tehetség ezeknek a forrásoknak kihasználására. A vidék, a falu környéke, természeti bősége, a kedvező geográfiai helyzet úgy szólván magában hordozzák mindazokat a kiaknázatlan kincseket, értékeket, melyekből az emberi szorgalom, ötlet, lankadatlan akarat a jólét drága ércét tudja kiaknázni. A vevőkör kicsinysége, a megrendelések korlátolt volta — nemcsak az anyagi hátrányt fogja jelenteni a rokkant iparos számára, de egyszersmind a sok független szabadidőt is, amely által aztán ezek a mellékjövedelmi források a legmélyebb kihasználásra tarthatnak számot. Mindenekelőtt a vidéki rokkant iparos számára ott van a gazdálkodás lehetősége. Bérelt, vagy kedvezőbb hitelviszonyok mellett könnyű hitelfeltétellel vásárolt földjén a mintagazdaságnak egész kis paradicsomát teremtheti meg. Intelligenciája, hozzáértése révén sokkal jobban és intenzívebben tudja kiaknázni kis földjét, mint az egyszerű földműves; kis területen kétszer annyi termést képes létrehozni, mint a paraszti termelő kétakkora földön. A konyhakertészet nagyon jövedelmező tudományát a végletekig fejlesztheti s a konyhakertészettel, amely-

nek termékei a városban, a konzervgyárakban mindig nagy keresletnek örvendenek, talán kétakkora jövedelmet tud produkálni, mint amennyit magával ipari foglalkozásával elérhet. — A magyar földművelésügyi kormány évek óta fejt ki erős agitációt, hogy a méhészetnek s a selyemtenyésztésnek megkedvelésére megnyerje a magyar mezőgazdát, általában a földművelőket. Sikere eddig csak részleges volt, mert a magyar mezőgazdának valahogyan természete legmélyében van, hogy olyan dolgokkal foglalkozik előszeretettel, amelyek föltétlenül és intenzív vonatkozásban vannak magával a földdel, tekintet nélkül arra, hogy esetleg más természetű jövedelmi ágak forszírozása könnyebb és szelesebb jövedelmi lehetőségekhez juttatná. A fejlettebb, képzettebb iparosemberben ez az ösztön nincs erősen kifejlődve, vagy talán éppen ennek az ellenkezője van meg. Így bizonyos, hogy többek között a méhészet s a selyemtenyésztés eszméjét szívesen valószínűsítaná meg, pláne, ha meggyőződés és tapasztalat alapján rájönne ezek jövedelmezőségére, kevés kockázatot igénylő voltára. De ezek a foglalkozások nemcsak a jövedelmezőség szempontjából termettek éppen a rokkant iparosok számára, de már főleg azért is, mert bénaságuk folytán ezekhez kell a legkisebb testi megerőltetés, utánjárás stb.

A természet, a föld buján termő kincsei között van aztán egy egészen kiaknázatlan terület, amelynek kihasználásából eddigelé csak a falu javasszonyai tengődtek. És ez a különböző, értékesebbél értékesebb anyagokat tartalmazó gyógyfüvek szedése, gyűjtése, preparálása, kiválasztása. Más országokban, így például Svájcban, Normandiában a népnek egész rétegei élnek pusztán eme füvek termeléséből s kihasználásából. Nálunk ez a terület teljesen kiaknázatlan. Hozzáértéssel, tudással, rendszerrel és kellő gyakorlati körültekintéssel a gyógyfüvekkel nagy összegű jövedelemre lehet szert tenni. Ennek megvalósításához azonban bizonyos előtanulmányok is szükségeltetnek. Akeiőt lehetne indítani ennél fogva orvosaink és gyógyszerészeink között, hogy rokkant iparosainkat a gyógyfüvek rendszeres gyűjtésére, a preparátumok készítésére, a gyógyfüvek anyagát és értékét illetőleg kioktassák.

Ennek aztán nemcsak magukra az iparosokra nézve lenne nagy anyagi és kulturális haszna, hanem a népre is, mert a gyógyfüvek ismeretére, felhasználására, értékesítésére az iparosok a népet is meg fogják tanítani; amiből aztán nagykönnyen megvalósulhat az a földgazdasági eshetőség, hogy a gyógyfüveket a földművesek s a kisgazdák erre szánt területen fogják termelni.

Mindezek a fenti kereseti és foglalkozási lehetőségek a megvalósuláshoz legközelebb álló, legbiztosabb, legintenzívebb támaszai a megélhetésnek, amely egyelőre különösen a kisebb falukban, vidéki városkákban nagyon is veszélyeztetve lesz rokkant iparosaink számára, a fejezetünk leg elején vázolt okok és körülmények miatt.

Nem túlozunk akkor, midőn hangsúlyozzuk, hogy fentemlített új foglalkozási ágak eredményes műveléséhez föltétlenül szükséges egy tervszerű, központi agitáció, a mely vándortanítás, népszerű bemutatás, iratok terjesztése útján igyekszik a népet megnyerni.

Természetesen, — épúgy mint azt a műhelyek megteremtéséhez feltételnek mondottuk: a rokkantak számára nemcsak a főfoglalkozáshoz kell az eszközöket megteremtenuünk és átengednünk, hanem fentvázolt mellékfoglalkozásokhoz is, amelyek közül egyikből vagy másikkól nem lehetetlen, hogy kedvező alakulatok mellett fő foglalkozás lesz.

A gördeni hadisérült-telep.

Irta: Dr. K. J.

Egyike Németország legszebb és legpraktikusabb hadisérült-kórházainak a gördeni, amely Brandenburg városától egy félórnyira fekszik. Az egész nagyszabású telep, amelyen minden a hadisérültek kezelésére, tanítására és foglalkoztatására szolgáló alkalom egyesítve van, jóformán benn az erdőben, kitűnő levegőjű helyen épült. A számos, kisebb-nagyobb pavillonból álló telep tulajdonképpen egy országos tébolydának készült 2000 férőhellyel, de a hadisérültek számára igen könnyen volt átalakítható. Most kb. 1500 sebészi hadisérült (amputált, benuult, álizületes, merevizületes, végtagrövidüléssel) nyer ott elhelyezést. A fennmaradó helyeken pedig hadi idegbetegek, elmebajosok vannak elhelyezve. A lefolyt esztendő kimutatásai szerint az összes ott utókezelte hadisérültek 50 százaléka bocsáttatott el végleg, mint katonai

szolgálatra alkalmatlan, a másik 50 százaléka pedig vagy hadimunkára, helyi szolgálatra vagy harctéri szolgálatra lett alkalmas. A német katonai osztályozás ugyanis a harctéri szolgálatra és a helyi szolgálatra való alkalmasságon kívül még egy „hadimunkára való alkalmasság”-ot különböztet meg. Van tehát K. v. — Kriegsverwendungsfähig, G. v. — Garnisonsdienstfähig és A. v. — Arbeitsverwendungsfähig. A porosz hadügyminiszterium újabb rendelete értelmében azonkívül rokkantak is (tehát a műlábbal, műkarokkal, munkavégzőkkel stb. ellátottak) lehetőleg minél nagyobb mértékben alkalmazandók hadimunkálatoknál. A gördeni intézet, amelynek adminisztratív berendezése lényegében a mi nagyobb magyarországi intézeteink berendezésével egyezik meg, csak az V. (brandenburgi) hadtestre tartozó katonai egyének felvételére szolgál. A hadisérültek foglalkoztatásánál való lényegesebb — és alkalomadtán esetleg követésre méltó — mozzanatok röviden a következők:

Az amputáltak (alsó- vagy felsővégtaghiány) teljesen katonai mintára végeznek szabadgyakorlatokat. És pedig az alsó végtagamputáltak prothesis nélkül és ha műlábbukat megkapták, azzal. Első esetben a dolog kezdetben kissé nehezen megy. A forduló, törzshajlító, guggoló mozdulatok egy lábón kissé megerőltetők, de az emberek hamar megtanulják, hogy testsúlyukat egy lábón hordozzák és egyensúlyozzák. Természetes, hogy az ilyen gyakorlatok az ép lábat tetemesen erősítik. Felkar-amputáltak botokkal végeznek gyakorlatokat, mielőtt időleges munkaprothesisüket megkapták. A botot egyik végén munkavégzőtagjukkal, másik végén egészséges karukkal és kezükkel fogják meg. Ezek a gyakorlatok a megievő csont mozgásait elősegítik és jó előgyakorlatok a művégtaggal való bánásra. Eltekintve attól, hogy a kommandóra végzett szabadgyakorlatok a katonai fegyelem betartására is előnyösek, még szellemileg is foglalkoztatják a rokkantakat, mivel a botokkal végzett gyakorlatok nagy része elég komplikált. A hadisérültek oktatása és foglalkoztatása az általánosan ismert és nálunk is alkalmazásban levő elvek szerint történik. Érdekes az intézetnek a kimutatása, amely szerint az intézet működésének kezdetén a „nem tanuló” emberek száma 11,6 százalékosra szökkent le. Az oktatás három részre oszlik a következő módon:

1. Elméleti oktatás
 - a) általános kurzusok,
 - b) szakkurzusok,
 - c) rajzoló-kurzusok.
2. Gyakorlati ipari oktatás műhelyekben.
3. Gyakorlati mezőgazdasági oktatás.

Az elméleti oktatás általános kurzusai felölelik a balkézrel való írást, szépirást, a gépirást, gyorsírást és egy kurzust, amely a polgári életben szükséges általános ismereteket: mint levelezést, számolást, a közigazgatás és bírósági alapvonalait foglalja magában. A szak-

kurzusokhoz tartoznak az ipari könyvvitel, a „mesterek” kurzusai, a kereskedelmi kurzus, a hivatalnoki kurzus (kisebb hivatalnokok számára). A rajzoló-kurzusok a tantervbe felvett összes iparágakat ölelik fel. A gyakorlati műhelyoktatás 16 különböző műhelymesterségben képezi ki az embereket. A gyakorlati mezőgazdasági oktatáshoz a földművelési munkákon kívül a bogár- és kovácsiparban nyernek az emberek kiképzést. Azonkívül a mesteremberek egy része a városban levő magánüzemekben egészségesekekkel együtt is dolgozik.

Az összes oktató és gyakorlati kurzusokon szorgalmi jutalmak vannak kitűzve, amelyeknek elnyerésénél nem a különös tehetség és ügyesség, hanem csak a szorgalom a mérvadó. Ezek a jutalmak napi 10–50 pfennigben vannak megállapítva.

A műhelyek munkaideje naponta 7 $\frac{1}{2}$ - 12-ig és délután 2 $\frac{1}{2}$ óráig van megállapítva. Ez a 8 órai munkaidő nem vonatkozik mindenkire, sőt minden egyes esetben a kezelőorvos állapítja meg, hogy a hadisérült naponta mennyi ideig dolgozzék.

Természetes, hogy a betegeknek, a műhelyekben végzett munkáknak, az elhasznált nyersanyagoknak, a munkabéreknek stb. nyilvánartása a németek elismert adminisztrálóképességének pontosságával történik.

A gyakorlati mezőgazdasági oktatásnak nagy előnye a telephez tartozó 1200 holdas jószág, amelyen a hadisérültek a mezőgazdaság minden ágában gyakorolhatják magukat. Tekintettel arra, hogy a „Mark Brandenburg” híres homokos talaja mennyire nem termőföld, bizonyos, hogy az ott tanuló gazdászok alaposan megtanulják a természettől elég mostohán „megáldott” földnek minden módon való kihasználását.

Az intézettel kapcsolatos „munkaközvetítés”-nek eleinte sajnos nem volt meg a megkívánt eredménye, amennyiben az 1916. év nyaráig terjedő egy esztendő kimutatás szerint az összes munkaközvetítés fele eredménytelen, vagy elintézetlen maradt. Látnuk ebből, hogy még Németországban is — ahol a nagyközönség és magánvállalatok közreműködése a rokkantokról való gondoskodás terén mindenesetre eléggé kiterjedt — ezen a téren még elég tenni való van.

Figyelemreméltó még a gördeni intézet munkaközvetítésének az a pontosan keresztülvitt elve, hogy a rokkant minél előbb kerüljön ki az intézetből, akár hadi szolgálatra vagy hadi munkára, akár otthonába megy. Az oktató elméleti kurzusok rövidek, 10–12 hétnél tovább nem tartanak. Az ipari kiképzés persze hosszabb időt igényel. Ugyancsak az időkimérés szempontjából történik az is, hogy a rokkant első munkalábát egy berlini orthopédgyárban kapja, amely azt egy egységes modell szerint gyártja. Ezt az intézet orvosa megvizsgálja és szükség szerint a beteg számára az intézeti műhelyben átalakítja. A művégtagok ilyenfajta gyári előállítására — ami a tömegprodukciónak szempon-

tából nálunk is nagy időnyereséget jelentene — természetesen csak úgy lehetséges, ha az összes szükséges alkatrészek egyformák, vagyis ha „normalizálva” vannak.

Lapunk célja a rokkantak sociális boldogulásának, művelődésének előmozdítása.

Kérjük mindazokat, akik hazánk rokkantjainak ügyét szívükön viselik, hogy fizessenek elő a lapra, tegyék ezáltal lehetővé a lap fennállását, legyenek lapunk barátai és munkatársai.

Az előfizetési díj egy évre 5 korona.

Hirek.

Zichy Géza gróf látogatása a pozsonyi intézet rokkantjainál. M. hó 18-án látogatta meg a pozsonyi intézetet Zichy Géza gróf, aki különösen az egykarúak iránt érdeklődött. Ezekkel hosszasan elbeszélgetett, tanácsokat adott nekik, elmondta, hogy ő maga 36 egykarút tanított ki teljesen. Megmagyarázta rokkantjainak, hogy miképpen lehet egy karral felöltözködni, hogyan lehet az összes mindennapos kézfogásokat egy karral elvégezni. Elmondta, hogy egykarú inasait hogyan tanította ki, hogy cipőt tudjanak kénytelen, ruhát tisztítani, az asztalnál felszolgálni, nehéz tálcákat válltartó segélyével hordozni stb. Rokkantjaink nagy érdeklődéssel hallgatták útmutatásait és látható örömmel fogadták kedves tanácsait. Amputált egykarú rokkantjaink közül Bihari József, Fuchs Antal, Deák Zakariás, Daniskó Pál, Glogovicsán Illés, Greg Tódor, Janecsek János, Jordanek Mátyás, Kovács István, Wagner Károly, Weber János és Zoltán István voltak jelen. Ezeket a nemesszívű gróf azután „füstölőni valók” beszerzése címén 100 koronával ajándékozta meg. Ezután még az intézet Zander-termet és egyéb helyiségeit tekintette meg a gróf, aki különben legutóbbi audienciája óta királyi kinevezés folytán hadnagy lett. A felséges úrnak ugyanis saját szavai szerint az volt a kívánsága, hogy Zichy Géza gróf, hazánk rokkantjainak díszjele, v. b. t. t., számos hazai és külföldi érdemjel tulajdonosa, aki anyai sok jó és hasznos dolgot végzett háborús rokkantjainkkal — maga is a hadsereg kötelékébe tartozzék

Kaszárnyaáristom.

Írta: Dr. Eitelberg Miksa.

Fennem szól az ének a derék férfiről, nemcsak Bürger balladáinak hősről, hanem arról a derék emberről is, aki legalább egyszer életében alaposan berugott. Eppógy nem lehet hasznavehető katona az, aki sohasem részesült kaszárnyaáristomban, mert valóban nem mutat kiváló nyíl jellemre, ha valakinek mindig sikerült annyira ravaszkodnia, hogy sohasem kapták rajta. Ennek folytán — így mesélte nekem Győző pajtásom — nyugodtan ismerhetem be, hogy én is a külvilág csábításaival szemben bizonyos időre „törvényileg védve” voltam. Az én vétkem abból állott — ámde nem akarok Pitavának, a minden idők és országok emlékeztető büntetésűjének elébe vágni. Ő majd bizonyosan az én esetemet is megszerzi és akinek kedve lesz hozzá, majd egyszer valamikor teljes nyugalommal elolvassa. Elég az hozzá: egy szép napon az úgynevezett bakaszrzi közölte velem, hogy rapportra vagyok rendelve, amit egy sejtelmém „büzdik már” válasszal tudomásul vettem. Mert a tapasztalat tanítja, hogy ez az intézmény, létesítve „a szolgálati ügyek szabályszerű elintézésére, különösen azokéra, melyek szóbeli ma-

gyarázatokat és személyes megállapításokat tesznek szükségessé” (Szolg. szabályzat 29. §-a), csak ritkán hoz örvendetes híreket, mint például az osztályorsjegyen elért nagyobb nyereségről szóló értesítést, vagy elhez hasonlókat, hanem az eset többnyire mindenféle kedvezménynek és mindannak megvonásával végződik, ami az élet örömeit adná. Így tehát nem lepődtem meg sehogysem, mikor a legközelebbi parancs alkalmával az én nevem egy 14 napos kaszárnyaáristommal jutott összefüggésbe, büntetés megkezdése holnap, úgy hogy még gyorsan elintézhettem ügyeimet.

Hirtelen tarka sorban számos börtön jutott eszembe, melyeket azelőtt utazásaimon, midőn még a tenger szabadságáról tetszés szerint rendelkezni lehetett, szakértő vezető mellett látogattam; így Velence ólomkamrái, melyekben Casanova tartózkodott, a sötét Tower Londonban, a dünnsteini rom a Wachauban, a göttingeni és jeni karcerek és a Spielberg rettenetes kazematái Brünn mellett. Ezek mind oly építkezések voltak, melyek benső berendezéseik nagy fogyatékosága és az ötlet szegénysége által tüntek ki, habár célszerűbb lett volna épp olyan helyiségeket, melyek hosszabb tartózkodásra kell, hogy szolgáljanak, pazar művészettel berendezni. Nem volt tehát semmi kellemes

előízem, midőn az eddigi fesztelen életemtől búcsút vettem. Kevésbé féltem a magánytól, mert a fegyencek szórakozásait érzékeny elbeszélésekből ismertem. Ők kenyérmorzskákból sakkfigurákat készítenek, hogy szórakozzanak (a kukoricakenyér tekintetében a kísérletek még nincsenek végleg befejezve, viszont az hirlík, hogy igen jó dominóköveket lehet belőle készíteni). Vagy pedig az ember meg fog egy pókot és hihetetlen türelemmel megszeli: egereket tanít mazurkára, ami által különböző szép idillek származnak, de viszont ne kösse az ember a szívet nagyon ezen szenvedő társaihoz, mert kegyetlen örök elpusztították már az utolsó örömsugarat is. Egy kevés szellemi táplálékot óhajtottam még mindenesetre beszerezni és egy könyvkereskedésbe mentem, melynek agilis főnöke úgyszólván szemem láttára küzdötte fel magát a segédek sorából. Azt kérdeztem tőle, van-e neki valami alkalmoszerű fogolyolvasmánya? „Fiatalkori bűnös részére legyen az?” kérdezte.

„Amint akarja”, feleltem. „Sajnos, magam vagyok két hétre...”

„Jöjjön az irodámba,” suttogta gyorsan és hátrafelé húzott.

„Csak a többi vevők miatt teszem. Talán egy kötet háborús költemény?”

„Die Technik für Kriegsinvaliden“ kongresszusa. M. hó 16-án és 17-én tartotta meg a fenti egyesület ezidei kongresszusát Wienben Károly István főherceg vélnöksége és Exner egyetemi tanár elnöksége mellett. A kongresszuson a hadi-rokkantak művegtagjaival foglalkozó testgyógyász-orvosok legkiválóbb képviselői jelentek meg. Az összejevetelen különösen az osztrák és a német testgyógyász-professzorok vettek nagy számban részt, továbbá az ebben a szakmában dolgozó mérnökök. A nagyszámú előadások és bemutatók során sok fontos eredmény és a művegtagok körül több érdemleges újítás került szóba. Egyik legfontosabb tényképpen lehet pl. azt az eredményt megállapítani, hogy az eddigi tapasztalások alapján felkarapultáltak, bármily jó munkavégzőjük is van, régi ipari foglalkozásukban (mint pl. asztalos, lakatos, bőripari munkában) teljesítőképességük lényegesen csökkenése miatt általában nem maradhatnak meg. Az egyedüli iparosok, akik felkarapultádjuk dacára majdnem régi teljesítőképességükkel dolgoznak, a mázolók, szobafestők és pékek. Azonkívül több művegtagot mutattak be, különösen alsó művegtagokat, amelyeken az eddigiekkel eltérő célirányos javítások voltak alkalmazva. Összefoglaló jelentéseket lehetett hallani azonkívül a karapultált mezőgazdasági munkásokról és pedig úgy német, mint osztrák részről, továbbá egy a középosztály számára készült nagyon jó felső művegtag is került bemutatásra, amely lényegében a híres amerikai Carnes-karnak célirányos módosítása és amelyet egy amputált főhadnagy mutatott be meglepő eredménnyel. Az összejevetelen elhatározták, hogy a legközelebbi hasonló tárgyú kongresszust a berlini művegtagok bizottsága (Pritstelle f. Ersatzglieder, Berlin-Charlottenburg, Frauenhoferstr. 11) ez év június havában fogja rendezni.

Kitüntetések. A budapesti Révész-utoai utókezelő-intézetben levő betegek közül legutóbb a következők részesültek legfelsőbb kitüntetésben: Hajdu István 37-ik gy. e.-beli közlegény (II. oszt. ezüst vitézségi érem). Komadinovics István 19-ik honv. gy. e.-beli törzsörmeister (I. oszt. nagy ezüst vitézségi érem) és Müller Henrik 69-ik gy. e.-beli közlegény, a II. oszt. vitézségi érem tulajdonosa.

Hadisí rüitek gondozása Oroszországban. Egy svéd újságban egy svéd kereskedő, aki oroszországi útjából tért vissza, leírja azokat az állapotokat, melyeket ott és pedig különösen Pétervárott és Moszkvában látott. Többek között ezt írja: „Az utcák tömve vannak koldusokkal, kiknek legnagyobb része háborús rokkant. Ezek a szegény emberek, biztos forrásból nyert értesülésem szerint, havi 3, azaz három rubel segélyben részesülnek. Hogy miképpen lehet ebből az összegből megélni, azt el sem tudni képzelni.“

„Oh nem“, utasítam vissza, „semmiféle ok nélküli büntetésszigorítás!“

„Hogy az Isten szerelmére történhetett Önnek ilyesmi, maga könnyelmű ember? Ezután menjen néhány esztendőre külföldre, míg az ügyet elfelejtik,“ tanácsolta még nekem jóakarattal. Éreztem, hogy megfigyelő tekintetével követett a pénztárg; a kisasszonynak az összeget hangosan nevezte meg.

Egy idősebb barátomnak, aki egyébként hadserőszállító, fia született.

Amint az utcára léptem, meghívott ezen természeti csoda megtekintésére „Azt meg kell nézned, három és fél kiló!“ Egyébként nem tudsz te valami dajkát?“ (Ezt csak annak jelzésül említem, mily szoros baráti viszonyban voltunk mi akkor.) „Tudniillik azegész városban nem kapni dajkát.....!“

„Ne beszélj, ezek dajkamesék!“

„Becsületszavamra, tegnap óta koptatom a talpamat“ panaszkolta ő.

„Hm, alighanem valami spekuláns az összes dajkákat visszatartja, míg árban emelkednek, hogy azután a piacra dobja őket. Sajnos, én csak akkor segíthetek rajtad, amikor ismét kiszabadulok.“ Ezzel egyidejűleg szomorú arccal a kulcsforgatás mozdulatát utánoztam.....

„Ne mond! és hát miért és mennyi ideig?“

A pozsonyi intézet „Rokkantalap“-jára,

amely egyrészt kitanult rokkant mesteremberek szerszámokkal való ellátására, másrészt műhelybe és iskolába járó szorgalmas rokkantak időnkénti jutalmazására szolgál, 1917. április hónapban a következők adakoztak:

Distler Henrik	15.89
Böhm Ferenc	15.60
Duschek Oszkár	47.05
Wölfel és Leinwather cég	1021.86
Pozsonyi községi polgári leányiskola	40.—
Dr. Friebeisz Gyula	5.—
Mayer tanár	2.—
Román és Linhardt	12.—
Egy ezredorvos	4.—
Özv. Hampel Józsefné	5.—
Gróf Apponyi Károlyné	10.—
Előbbi gyűjtésünk	K 1178.40
Összes bevétel	K 19154.69
Az alap céljaira fordítva	K 20333.09
Az alap jelenlegi állása	K 17646.57

Fogadják a nemesszívű adakozók ezúton is az intézet hálás köszönését.

A pozsonyi hadigondozó intézet polg. iskolai tanfolyamának vizsgadolgozalaiból.

A mozgósítás.

Irta: Horváth Lajos, a polg. isk. IV. oszt. tanulója.

1914. év augusztus 1-én nem volt meglepő a hír, hogy az általános mozgósítást elrendelték, mert hisz akkor már mindenki el volt rá készülve, hogy a háború elkerülhetetlen.

Nálunk, mint faluhelyen szokás, mihelyt megkapták az előjáróság a parancsot, azonnal dobszóval hirdették a bevonulást. A parancs éjjel jött a fáradt munkásokat álmukból zavarta föl. Nagy volt a lelkesedés a férfiakban s örömmel mentek hazájuk védelmére. Persze még akkor nem gondolták, hogy ez évekig tartó háborúvá fejlődjék, azért oly vidáman vonultunk be a csapattestünkhöz, mintha egy nagyon szép és kalandos kirándulásra indultunk volna — (ami aztán meg is történt.)

Bevonulásom után hamar szép szürke ruhát kaptam, ez volt a jele, hogy megyünk a harc-térre. Nem sok idő után, augusztus 15-én szeret-teimtől és szülőföldemtől elbucszva vonatra ültünk — otthon hagyva a könnyező szülőket és gyermekeket — és mentünk az orosz harc-térre.

Sok volna leírni az ott történeteket, mert a kirándulás nem olyan volt, mint milyennek képzeltem. A sok heves harc után okt. 25-én az ivangorodi ütközetben golyótól sebesülve visszatertem Magyarországra.

„Két hétig, de remélem, hogy a sötétség jót fog tenni.“ Bizonyos fagyos léghörterjeugett barátom körül mikor felelt:

„Tehát jól van, a feleségem amúgy sínes még annyira, egyebekben majd írni fogunk Önnek.“

Kegyelem jut minden bűnösnek, csak én nekem nem. Már egy csecsemő sem fogad el többé dajkát a kezeimből.

Téliés alkonyatban érkeztem pokróccal és bőrönddel felszerelve kocsin a kaszárnya elé és a kapu őrségénél jelentkeztem, akit arra is megkértem, hogy jelölje ki a zárkamat, ahol bünhődnöm kell. Mint régi utazóember nem állhatam ellen azon vágyamnak, hogy egyes kívánságokkal előálljak. Lehetőleg reggel napos és fürdővel felszerelt lakást kértem és az arát akartam tudni. Válaszából kivettem, hogy beleertve az ellátást, mely áll reggelire feketekávéból, leves és marhahúsból körítéssel ebédkor és halból, (melyen később több ízben megakadtam) vacsorára, oly keveset kellett fizetnem, hogy mind-ezek mellett naponta még 36 fillér nekem visszajár. Azon a nézetem voltam, hogy ez hallatlan valami és hogy ezt a többi szállodások is mintaképpül vehetnék.

(Vége következik.)

A keselyőről és a hollóról.

Irta: Prosz Mátyas, a polgáristkola IV. oszt. tanulója.

Egy keselyű nagy sebességgel repült le egy magas közikláról és a juhnyájából egyet kiragadott. Látván ezt egy holló, mondá: „Szép dolog ez. Mit járok én is a dögök után? Bizony én is azt teszem, amit a keselyű és mindennap friss húst ehetem és jól lakhatom.“

Hirtelen a nyáj közé repült és körmeivel erősen belekapaszkodott egy báránynak a hátába. A szegény bárány futásnak eredt hátán hordozva a hollót. A pásztor meglátta és gyorsan a kis bárány segítségére sietett, hogy a hollót megmentse, mely a karmaival úgy a gypjas hátába kapaszkodott, hogy onnét saját erejéből ki nem szabadulhatott. A pásztor megfogta, mind a két szárnyát levágta és hazavitte a gyermekeinek, hogy vele játszadozzanak.

A pásztor szomszédai meglátták a levágott szárnyú hollót és megkérdezték tőle, hogy milyen állat? Felelé a holló: „A vélekedésem és akaratom szeriut keselyű volnék, de most látom csak, hogy levágott szárnyú holló vagyok.“

Szerkesztői üzenetek

Gyürki Sándor papirkereskedőnek, Debrecen. Kérésére külön fogunk levélben válaszolni.

Koczor Béla rokkantnak, Budapest. A lapot rendszeresen küldeni fogjuk.

Csapó György rokkantnak, Kalocsa. A szóban forgó állás ügyében nyilvántartó irodánk fog pontos felvilágosítást adni.

Worgity István rokkantnak, Bács. A lapot új címére fogjuk küldeni.

St. Ignácnak. „Babot vittem a malomba“ című cikke nem közölhető.

Sz. Jenő-nek. Ajánljuk az újabb Dumas „Váljunk el“ című darabját.

Jogi ügyekben ingyen felvilágosítást és jogsegélyt nyújt Dr. Földes Zsigmond ügyvéd, 13. honv. gy.-e.-beli rokkant főhadnagy. Jelentkezni lehet a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában. Egyéb intézetek rokkantjai írásban fordulhatnak lapunk szerkesztőségéhez.

Akinek valami baja vagy valami panasza van, ami nem intézeti és szolgálati dolgokra vonatkozik, jelentse ezt be a szerkesztőségnek. A szerkesztőség hivatalos óráit tart minden hétköznap, szombat kivételével, d. e. 11—12 óráig. A szerkesztőség a bejelentett ügyes-bajos dolognak utána fog járni és a „Szerkesztői üzenetek“ rovatában lehetőleg már a lap legközelebbi számában írásbelileg fog felvilágosítást adni. Epúgy felelni fogunk írásbelileg beadott kérdézősködésekre is.

Elveszett

a pozsonyi szakiskola és Dunabarakk környékén Kovács József 48. gyalogezredbeli rokkantnak pénztárcája. Tartalma: 20 korona ezüstben, aprópénz és egy öngyújtó. Kérjük a megtalálót, hogy a pénztárcát a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában (Ferdinánd bolgár király-utca 5) adja le.

Rokantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Gazdasági és munkafelügyelők.

Hermaneczi Papirgyár r.-t. Hermánd (Zólyom megye), 1 gyártelepfelügyelő, fizetés megegyezés szerint. Nyomorék Gyermekorosz. Otthona Budapest, intézői állás, főleg ellenőrzési munkák, lakás és teljes ellátás, fizetés képességétől függ.

Biró Zsigmond, földbirtokos, Zsám-bok (Pest megye), 450 holdas birtok önálló vezetésére, évi 2000 korona, lakás, fűtés, lehet konvenció és készpénz, tevénytartás.

Törley Bálint csantavéri, földbirtokos, Szabadka (Bács megye), 1 gazd. felügyelő, havi 50 korona, lakás és ellátás.

Király Gyula, Szeged, földbirtokos, 24 holdas birtok megmunkálása és fentartása, 1200 korona évi fizetés és lakás, fűtés vagy feles gazdálkodás.

Bocsári uradalom, Bocsár (Torontál megye), munkafelügyelő, lakás, fűtés és jó konvenció.

Gróf Mikes Kelemen, nagybirtokos, Magyarcsesztve A. (Fehér megye), 1 ispán, földmivésiskolát végzett, lakás, teljes ellátás, havi 60 korona.

Nagel és Szeszler, nagybérő, Galgóc (Nyitra megye), gazdasági ispán, fizetés megegyezés szerint.

Traunhofer Marx és Schneider r.-t., Kiskomlós, 1 ispán, lakás, fűtés és évi 1000 korona.

Jókay Géza földbirtokos, Nagyleheny posta (Nyitra megye), gazdasági ispán, földmivésiskola és gyakorlat szükséges, teljes ellátás, mosáson kívül és havi 100 korona.

Raktárnok.

Mészárosok bőrértékesítő szövetke-zete, Budapest, 4-5 raktárnok, nős, 6 elemi iskola, havi 200 korona és lakás, drágasági pótlék, vidéki fiókokban is elhelyezik.

Szász Oszkár, vasárúgyáros, Buda-pest, 2 raktárkezelő, havi 200 - 250 korona fizetéssel.

Hubert és Társa r.-t., műszaki kereskedés, Budapest, segédraktárnok 180-240 korona fizetés havonta.

Müller Testvérek vegyészeti gyára, Budapest, raktárnok, 3-4 közép-iskola, havi 300 korona.

Virág és Biró Kálmán, kereskedő, Budapest, gabona és terményüzlet, önálló disponens, 4-600 korona havi fizetés mellett.

Gazdasági cseléd.

Herceg Festetics számtartó hivatala, Keszthely (Zala megye), földbirtokos, 1 tehénész, 1200-1600 korona évi fizetés, lakás, fűtés világitás.

Kincstári birtokkezelőség Maros-somlyos (Hunyad megye), (Déva), 1 számadó kanász, 182 korona évi és konvenció, 1 tehénész, 182 korona évi fizetés és konvenció, 1 tehénész 160 korona évi fizetés és konvenció.

Kittler Ferenc, földbirtokos, Kerencs (Nyitra megye), bérengazda, lakás és ellátás, vagy konvenció fizetés.

Rakovszky Antal, nagybirtokos, Kocsoc (Trencsén megye), gazdaságban használható több embert konvenció fizetés.

Irodai alkalmazások.

Magyar Solvay Művek r.-t., Maros-újvár, 1 magyar és német levelező, fizetés megegyezés szerint.

Községi Előjáróság, Gyüreg (Temes megye), 1 jegyzői irnok, havi 140 korona.

Pollák Miksa, Budapest, saldakon-tista könyvelő, kezelő, fizetés körülbelül havi 300 korona.

Korompai Népbank r.-t., Korompa (Hont megye), 1 segédkönyvelő, havi 200 korona.

Kramer Antal és Társa, Szabadka, 1 mérlegképes könyvelő, fizetés megegyezés szerint.

Révai Testvérek r.-t., Budapest 1-2 irodai tisztviselő, kezdőfizetés 150-200 korona.

Traunhofer Marx és Schneider r.-t., Kiskomlós (Torontál megye), 1 könyvelő lakás, fűtés és évi 1000 korona, 1 pénztárnok, lakás, fűtés és évi 1000 korona.

Lachmann Ottó, Somlószőlős (Vesz-prém megye), 1 irnok, butorozott szoba, teljes ellátás és 35-50 korona.

Községi Előjáróság, Tápé (Csongrád megye), végrehajtói, évi 1000 korona havi részletekben, lakás.

Korpona sz. kir. város, 1 díjnok, 2 korona napidíj és 450 korona háborússegély.

Bogdány S., Budapest, könyvelő és levelező, fizetés használhatóságá hoz képest.

Magyar Keményítőgyárak központi elárúsító irodája, Budapest, 1 könyvelő, fizetés megegyezés szer-int.

Főszolgabírószág Kúnhegyes, 1 díj-nok, egyenlőre havi 110 korona fizetés.

Hermaneczi Papirgyár r.-t., Hermánd, 1 pénztárnok, fizetés megegyezés szerint.

Schwartz Sámuel, Budapest, 1 levelező, havi 70 korona fizetés.

Virág és Biró Kálmán, Budapest, 1 irodai tisztviselő, 250-300 korona havi fizetés.

Magy. kir. Erdőhivatal Zsarnocza (Bárcs megye), 1 díjnok a megállapított díjnoki fizetés mellett.

Kertészek.

Nagel és Szeszler, Galgóc, 1 gazd. kertész, fizetés megegyezés szer-int.

Edenhofer Alajos, Alsólövő, kerti munkára, lakás ellátás és fizetés.

Mautner Henrik, Novák Po. (Moson megye), dísz- és veteménykertész, fizetés megegyezés szerint.

Gróf Degenfeld Sándor, Erdőszáda (Szatmár megye), 1 kertész, évi 1000 korona, lakás, tűzifa és külön használati kert.

Szalóky Géza, Nemesszalók (Vesz-prém megye), 1 kertész, lakás és ellátás, fizetés megegyezés szerint.

Gróf Semsey László, Semse (Aban-j megye), 1 kertész, 3 havi próbaidő alatt, lakás, ellátás és 160 korona.

Kincstári birtokkezelőség, Kraszna-hídvég (Szilágymegye), 1 kertmunkás, évi 240 korona és rendes konvenció.

Liebmann Armin, Budapest, kerti munkás, lakás és 125 korona havi fizetés.

Bencsik Istvánné, Gyulafehérvár, 1 kertész, teljes ellátás, 30-40 korona fizetés.

Horthy Béla, Mezőkasszony (Bereg megye), 1 kerti munkás- és kert-felügyelő, ellátás 25-30 korona havonként.

Vincellérek.

Dr. Mészáros Imre, Abádszalók (Szolnok megye), vincellér, lakás és konvenció.

Báró Fiáth Tibor, Gindlicsalád (Tolna megye), vincellér, 72 korona fizetés és jó konvenció.

Názay Emil, Széphely (Temes megye), vincellér 200 korona fizetés és jó konvenció.

Asztalosok.

Ernst Béla és Társa r.-t., Huszt (Máramaros megye), keményfabútor-készítésre és más asztalos munkára, darabszám szerint fizetve.

Bányai Zsigmond, Felsőgyarmat (Szatmár megye), asztalos önálló, lakás, fizetés alku szerint.

Klein Simon, Budapest, 1 asztalos, fizetés megegyezés szerint.

Szabó Károly, Nagyvárad, 4-5 bútormunkás, 70-100 fillér órabér.

Kocsisok.

Elekes Kálmán, Dédács (Hunyad megye), gazd. kocsis, havi 20 korona élelmezés.

Dr. Buchsbaum József, Pozsony, kocsis, megegyezés szerint.

Bocsári uradalom, Bocsár (Torontál megye), parádeskocsis, jó konvenció fizetés.

Magy. kir. áll. csikótelep intézőség, Palánka (Bács megye), 1 tiszt kocsis, évi 168 korona és konvenció, ruházat, cipő, lakás.

Rendőr és fogházor.

Rendőrkapitányság, Rimaszombat, 6 rendőr, évi 700 korona, 240 korona lakbér, 300 korona háborús segély, 40 korona csizmapénz, téli és nyári ruházat.

Gépész.

Ifj. Lőrincz József, Kisvelence (Fehér megye), 1 gépész, évi 600 korona, 2 szobás lakás és konvenció.

Stein Zsigmond, Apátfalva (Csanád megye), 1 motorkezelő vagy gépész, fizetés megegyezés szerint.

Traunhofer Max és Schneider r.-t., Kiskomlós, 1 gépész, lakás, fűtés és évi 1000 korona, 1 fűtő, lakás, fűtés és évi 1000 korona.

Fürdőigazgatóság Trencsén-telep, 1 okl. gépész, havi 200 korona.

Vakum és Sulfid, Budapest, 1 gépész, heti 40-50 korona.

Magy. Kovácsárú- és Szerszámgyár, Budapest, 1 gépész, heti 50-60 korona

Mautner Henrik, Novákpusztá (Moson megye), 1 gépész, lakás, ellátás, fizetés megegyezés szerint.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek.

Haczián János, Budapest, egyházi állásra, templomi, irodai szolgálatra, lakás, évi 960 korona, funkciók utáni illeték havi 30-60 korona, adóbeszedés utáni százalék évi kb. 800-1000 korona.

Virág és Biró Kálmán, Budapest, 1 irodaszolga, 100-120 korona havi fizetés.

Mukellich Pál, Balassagyarmat, 1 irodaszolga, napibér 3 korona.

Községi előjáróság, Onód, 1 irodaszolga, évi 560 korona.

Kincstári birtokkezelőség, Gerendkeresztúr (Torda-aranyos megye), 1 irodaszolga, évi 140 korona és konvenció, 1 irodaszolga, évi 160 korona és konvenció.

Gróf Degenfeld Sándor, Erdőszáda (Szatmár megye), 1 inas, 40 korona havi fizetés, ellátás és lakás.

Kereskedősegéd.

Máté István, Budapest, 2 mázoló-vagy festősegéd, napi 6 korona 30 fillér és drágasági pótlék.

Bárd Tivadar, Budapest, 1 kárpitossegéd, napi vagy hetifizetés.

Artur Géza, Debrecen, 1 fodrászsegéd, lakás és koszt mellett 50 korona.

Ejjeli, erdő-, mező- és határőr.

Ferencsatorna r. t., Óbecse, 1 éjjeli őr, 600 korona évi fizetés, lakás 2200 □-öl szántóföld használat.

Wertheimer F. és Társa, Budapest, 1 éjjeli őr és 1 nappali őr, heti fizetés.

Gróf Csáky Vidor erdőhivatala, Sepsiszentgyörgy, 2 erdőőr, 480 korona évi fizetés, szabad lakás és természetbeni járandóságok.

Kincstári birtokkezelőség, Alpestes (Hunyad megye), 1 mezőőr, évi 150 korona, lakáspénz 60 korona és konvenció.

Műszerészek.

Délmagyarországi Cukoripar r. t., Nagybecskerek, 1 vasesztergályos, napi 4-4.50 korona.

Hubert és Társa, Budapest, fémesztergályos, havifizetés 180-240 K.

Magyar Mosógépgyárművek r. t., Budapest, 3 vasesztergályos, 80 fillér-1.50 korona órabér.

Barna György, Erőműfalva, 1 vasesztergályos, fizetés érdem szerint.

Magyar Mosógépgyár, Budapest, 10 lakatos, 80 fillér-1.50 kor. órabér.

Délmagyarországi Cukorgyár, Nagybecskerek, 4 lakatos, 4-4.50 korona napidíj.

A fent hirdett munkakövetésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál **Nagy Jenő Károly** hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 ig.